

Виходить по Львові що Середи и Суботи (крѣмъ руннихъ святъ) о 4-ой годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „Библиотекы найзнам. повѣстей“ виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Редакція, администрація и екопедія польска Ч. 8 ул. Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаци вложитъ пересылати по адресу: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звортають тѣлько на попередню застереженню.

Поодинокое число отонть 12 кр. а. в.

Оголошеня приймають по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ односторонки початкомъ.

Рекламаци неопечатані вѣдять отъ порта.

Предплату вложитъ пересылати франко (наблюдучи поштовимъ переказомъ) до: Администрація часопису „Дѣла“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:		Для Россіи	
на пѣльмй рѣкъ . . . 8 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 8 рубл.	на пѣльмй рѣкъ . . . 4 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 4 рубл.
на пѣльмй рѣкъ . . . 2 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 2 рубл.	на пѣльмй рѣкъ . . . 12 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 12 рубл.
отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	на пѣльмй рѣкъ . . . 6 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 6 рубл.
на пѣльмй рѣкъ . . . 12 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 12 рубл.	на пѣльмй рѣкъ . . . 3 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 3 рубл.
на пѣльмй рѣкъ . . . 6 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 6 рубл.	на пѣльмй рѣкъ . . . 5 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 5 рубл.
на пѣльмй рѣкъ . . . 3 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 3 рубл.	на пѣльмй рѣкъ . . . 2-50	на пѣльмй рѣкъ . . . 2 р. 50л.
на пѣльмй рѣкъ . . . 1-25	на пѣльмй рѣкъ . . . 1-25	на пѣльмй рѣкъ . . . 10 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 10 вр.
		на пѣльмй рѣкъ . . . 5 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 5 вр.
		на пѣльмй рѣкъ . . . 2-50	на пѣльмй рѣкъ . . . 2-50
		отъ дол. „Библиотекы“:	на пѣльмй рѣкъ . . . 6 вр.
		на пѣльмй рѣкъ . . . 14 вр.	на пѣльмй рѣкъ . . . 6 вр.

III. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ $л = j, ъ, ѣ = i, ѣ$ (въ середній и на кѣнци слѣвъ) = $ы, и$ (на початку слѣвъ и по самогласныхъ) = $i, ъ$ (на початку слѣвъ) = $і$.

Уваги надъ посольскимъ справозданьемъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого.

Въ Станиславѣ пос. гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій днѣ 10 л. с. м. аданавъ справу въ своен посольской дѣяльности передъ выборщиками посѣльностей въ округѣ Станиславѣ-Товмачѣ-Талѣ. Мы вѣсѣмъ не вадумемъ подавати нашимъ читателѣмъ содержани цѣлаго справозданя, — для насъ важны лишъ гдѣсь погляды гр. В. Дѣдушицкого на нашѣ справы краевы, на краковску партію т. зв. Станчикѣвъ, ви вѣлыны и намѣреня, его погляды на краевы институціи автономичны, якъ такожь на справу руску.

Говорачи про справы институціи автономичныхъ, высказавъ пос. В. Дѣдушицкій свой поглядъ, що треба дѣлати о розширеннѣ и скрѣпленнѣ автономии краю. Автономія муситъ розвѣстись въ таку силу, чтобы власть политично-державна въ краю мусѣла узнатися отвѣчальною передъ автономичною властею, а тогды реформа администраціи може бути съ користею для краю переведена. Однакожь гр. В. Дѣдушицкій не повсинивъ, въ якѣмъ направленнѣ належитъ скрѣпити нашу краеву автономію: чи наша автономія мае вестися такъ якъ дотеперь, чи може належалобы именно въ русской части краю дати послухъ голосови населени русского и адоволати его бажаниа. Мы не сумнѣваемся, що кривды Русинѣвъ въ томъ выгладѣ суть добре вѣдомы гр. В. Дѣдушицкому. При сѣй случайности скажемъ, що пос. В. Дѣдушицкій поступиль собѣ въ той справѣ такъ, якъ поступали и поступаютъ майже всѣ польскы политики: богато говорять о лихѣмъ станѣ и о потрібныхъ реформахъ въ рѣжныхъ справахъ краевыхъ (прим. въ справѣ школьнѣй, автономичнѣй и др.), а все боятса признать, що для успѣшнаго залагодженя тыхъ справъ потрібно мати за собою Русинѣвъ.

Гр. В. Дѣдушицкій вправдѣ еказавъ, що „загодженнѣ веретви суспѣльныхъ не доврѣло еще до той степени, чтобы уважати за добре просте полученнѣ громадѣ и обшарѣвъ двѣр-

скихъ“, але все таки бачить щастнѣ громадѣ въ рукахъ такихъ радѣ повѣтовыхъ, якъ они суть, ба, еще бажае отдати имъ власть полиційну надъ громадами, котру выконувалибы отворучники. Мы вновь скажемъ, що мы не малибы нѣчого противъ такому посѣльному дѣланню властей громадскихъ и обширѣвшихъ властей автономичныхъ, але предѣвъ всякій муситъ признати, що въ такомъ случаю управитель тыхъ обохъ мѣрѣодныхъ кружкѣвъ мусѣлабы бути членами одного и того самого тѣла, мусѣлабы бути однои и той самой думки... Поки-що оно такъ не есть, и поки не настане у насъ адорова автономія, оперта на основаннѣ безвѣглиднаго рѣвноуравненія народнаго, доти анѣ таке вливаннѣ, анѣ роаширѣннѣ атрибуціи въ рукахъ сильнѣвшихъ не може принести нѣ какой користи, але радше шкоду и безащастнѣ оправданій жалобныхъ.

Справедливо зауважавъ гр. Войц. Дѣдушицкій, що „лишь самъ край власною силою може двыгнутися въ свои недѣлы“. Такъ, край самъ може те учинити, безъ всякого неадороваго и руйнующаго элементу... Штучны, хочьбы й величавы будьбы, не удержатся нѣколько на своихъ хиткихъ основахъ; екорше чи побнѣйше неминуцій зубѣ часу проѣтъ слабѣйшѣ подпоры и цѣла будьбѣла авалитса въ порохѣ... Такъ само и съ тыми штучными дѣлами амаганъ людскихъ. Самъ гр. В. Дѣдушицкій понимае се и овывае въ томъ дусѣ: „Не тѣшмося — каже — тымъ, що маемо въ Вѣднѣ много Польскѣвъ на высокахъ становищахъ, — черезъ те не набуваемъ вѣсѣмъ новыхъ силъ! Тамъ чуже правительство, — а нашимъ правительствомъ може бути лише органиамъ автономичный, котрый выходить внутрь краю въ выборѣтъ! Тыми ось словами вказавъ гр. В. Дѣдушицкій на той высоко-политичный шованизмъ, про котрый мы не разъ говорили. Штучныи обласки не украшаютъ дѣйствию нужденности. Тѣлькожь и тутъ гр. В. Дѣдушицкій не доврѣлъ своего высказу до послѣдней конеквенціи. Органиамъ автономичный, чтобы усунуть ту несприродну бластячу атмосферу и адвинувъ до працѣ хосенной и самостѣйной, — до того треба, чтобы той органиамъ вышшѣ въ выборѣтъ нормально и справедливо переведенныхъ.

„Кажуть, що правительство спрѣе краевы — говоривъ дальше гр. В. Дѣдушицкій. —

Се правда, але оно муситъ нѣбы спрѣити, бо предѣвъ нѣяке правительство не хоче мати противъ себе 6-миліоннаго населени краю“. Пос. гр. В. Дѣдушицкій заявляе смѣло, що хочъ послами въ рускою части Галичины суть Поляки, то въ секо вѣсѣмъ не выплывае, чтобы они були ваступниками народу, бо они „не могутъ откликатися на свѣдому опинію краю, хибѣ на опинію одной веретви суспѣльной (с. е. Полякѣвъ)“. Тому-то „муситъ они уживати тои вѣчнои и не дуже хосенной дипломации, яко доси послугуются, и жадець Полякъ не може промовати съ якоюсь свѣдомою певностею, якои домагавьбысь отъ него край, яко отъ своего посла“. Чижъ сѣ слова сего посла не станутъ по сторонѣ тыхъ частыхъ и справедливыхъ жалобъ Русинѣвъ що до вѣвычайнаго поступованя при выборѣтъ посѣловъ? Чижъ могутъ отже польскы газеты голосити такъ смѣло (якъ се вѣвычайно роблятъ), що въ сѣмъ або въ томъ случаѣ вышшѣвъ въ урны выборчѣи Полякъ, значить „poseł пагодоу“? Сему вадперечуютъ наведеніи слова самого посла Поляка. Се и справедливо и ажъ надто отверто! Нехай же панове Поляки добре разглянутса въ той набѣй правдѣ, яку выказавъ пос. гр. В. Дѣдушицкій!

Дальше пос. В. Дѣдушицкій подавъ своимъ выборциамъ передѣ очи образъ тои улуды, якою руководилаеь польска шляхта. Она хотѣла отбудувати Польшу въ давныхъ границяхъ, але думала, що „она, шляхта, становитъ народъ, що Франція и Англія допоможуть ѣй, а Господѣ покаже чудо!“ Тымчасомъ не помогла Франція анѣ Англія и Богъ не зробивъ чуда, а людѣ же стонѣ вѣсѣмъ на сторонѣ, бо „яго нѣгде не потрафлено для тои справы порушити“. Цѣла справа розбилася о нѣщо и „вбудила лише невдоволеннѣ и внохотеннѣ, а навѣтъ ругаюцій смѣхъ...“ Сими словами выказавъ гр. В. Дѣдушицкій вновь ясно, що где до якого дѣла не прикладае свои руки цѣла и в арѣдѣ, тамъ дарма работа, хочьбы въ нѣй було немало гуку, стуку и блеску! Все, що дѣлае шляхта безъ волѣ и свѣдомости народу, все, те есть лишь мыляною банькою. Лишь сила и воля народу могутъ адѣлати дѣло тревале!

(Конецъ буде.)

Зѣ судовои салѣ.

(Процѣс ч. к. адюнкта Чубатого и товаришѣвъ въ Тернополи.) Днѣ 15 л. листопада розпочалася въ тернол. судѣ окружнѣмъ розправа противъ слѣдующихъ обжалованныхъ: 1) Антонія Чубатого, адюнкта суд. въ Скалатѣ, 2) Андрѣя Соѣ, дяка въ Скалатѣ, 3) Зенона Покшивницкаго, 4) Людомира Покшивницкаго, 5) Николая Городницкаго, ученика школы ветеринари, 6) Корнила Малишевскаго, 7) Василія Кивелюка, 8) Андрѣя Яременка и 9) Николая Фацовскаго. — Въ складѣ трибуналу входили совѣтники: Ант. Райнвартъ яко предсѣдатель, Юл. Пионтковскій, Мат. Тувецъ и адюнктъ Пшилускій, яко вастѣдатель. Прокураторію ваступавъ дрѣ Логинскій, а оборону провадивъ адвокатъ дрѣ Лучаковскій. До розправы явилися всѣ обжалованы.

Розправа ровпочалася отчитаньемъ акту обжалованя. Ч. к. прокураторія обжалувала всѣхъ подсудныхъ о тов, що вѣчеромъ днѣ 8 серния сего р. устроили на гостинци передѣ Скалатомъ многолюдне и остентаційне принятнѣ для о. Наумовича, повертающаго до дому по засужденю его на 8 мѣсѣцѣвъ тяжкою вѣзницѣ, а навѣтъ ввали въ томъ принятю участь, черезъ що публично захвалювали и старалися оправдати учинки, забороненіи закономъ карнымъ, — допустилися отже провини въ §. 305 зак. к. Прокураторія вноситъ, чтобы завѣвати до розправы 6 свѣдѣкѣвъ и отчитати авѣданя трехъ свѣдѣкѣвъ и свѣдоцтва обжалованныхъ. Актъ обжалованя опертый на слѣдующихъ поводахъ: Прихильники о. Наумовича доврѣдывшися о засудѣ его во Львовѣ, рѣшили устроити для него пышне принятнѣ, о чѣмъ вже передѣ 8 серниемъ голошено по Скалатѣ. Днѣ 8 серния спостережено живѣйшій рухъ въ Скалатѣ. Пѣсля свѣдоцтва Ст. Слюганка мали ходити Соѣ и Яременко по хатахъ и скликувати людѣя а Доминикъ Бартушко чувъ, якъ Яременко пытаеь одного мѣщанина, чи выйде на стрѣчу о. Наумовича. Передѣ вѣчеромъ того днѣя громадки людѣя спѣшили гостинцемъ идъ Колодѣвцѣвъ, въ отки о. Н. мавъ надѣѣхати, а Соѣ провадивъ навѣтъ жидѣвску музыку. О однѣи кильометрѣ за Скалатомъ австали отпоручники староства: И. Пѣвонцій, Т. Ковальскій, Фр. Бульовскій и Слюганекъ значне число особѣ рѣжного стану. Жандармы вѣзавали агроадженныхъ, чтобы ровѣдывшися.

Ц И Г А Н Ы.

Эскизъ Мирона ***.

I.

Понизше села Ластѣвockъ, стрыйскаго округа, стримитъ надѣ Стрыемъ рѣкою висока скала. Стѣною бовдуритса она надѣ самымъ влѣсомъ рѣки и своимъ стовбурчастымъ веретвомъ, веленымъ отъ моху та парпоти, розвыравса по доколочныхъ горахъ. Стрый рѣка мыса ея стѣны и въ осѣнину повнѣвъ грѣзно бурлятъ та вѣвнѣтса, заливаючи вузеньку стежечку, що вьеса по подѣ скалу авдовскѣ берега рѣки.

А докола горы, покрыты чорнымъ, смерековымъ лѣсомъ, де-де тѣлько верхи лысѣютъ, мовъ блѣдо-зеленій прогалины. Ластѣвockъ, вбоге гѣрке село, ровкинулася оподальѣ въ долину, закрыты перелѣсомъ. Пусто и сумно въ слотливый осѣнный дѣнь кругъ скалы, тѣлько филѣ Стрыя ревуть та ровиваютьса о шерѣте камнѣе.

Пусто и сумно було такожь въ душѣ шандаря, що въ слотливый осѣнный дѣнь ишовъ стежкою по надѣ рѣку въ плаци и чаку съ когутонными перами, съ гверомъ, перенѣшнымъ черезъ плече, и розвыравса докола. Нѣгде анѣ душѣ, анѣ голосу людскаго, и колѣвъ не бита стежка по надѣ рѣкою, можна бы було думати, що ту, въ той дикѣй, лѣсистой вѣдлощинѣ не було ще й ноги людскаго отъ нащадку свѣта.

— Тѣу на таку весю службу! — вор-

котнѣвъ шандарѣ, обтираючи хусткою вусы, въ котрыхъ текла дощова вода. — Лаъ и лаъ, якъ выклятый, по тыхъ проклятыхъ вертепахъ, тай пусто-душно! Та мерзеныи Бойки боятса шандарѣ, гѣрше чорта, каждый обвиняе тебе на тысячу кроковъ, скоро лишь де авдритъ... Такъ и авдѣеь, що каждый ось ино-що укравъ щѣсь або вѣвнѣт когось... А якъ котрого вже пристрѣтишь, то екорше бысь отъ отсеи скалы ще небудъ дѣнавса, якъ отъ него... Тѣу на таий дикѣй народѣ!

Такъ воркочучи, шандарѣ наближавса идъ скалѣ, позыравъ на Стрый, що люто ровивавъ свои филѣ о камнѣе, немонъ и самъ гѣтивавса на той дикѣй, бойковскій народѣ.

— Овъ, яка вода велика! — гуторивъ далѣ шандарѣ самъ съ собою. — Кобы лишь стежку не завла та кладку не авяла, а то годѣ бы було нынѣ на вѣчь зайти до Ластѣвockъ, хочъ вже й якъ близько! Вже то и ту въ тыхъ горахъ не маю щастя. — дарма работа! Отъ вже четвертый разъ иду тыми вертепами, — и ще авѣтъ разу не удалосъ менѣ те выкрити якого влодѣя або ровѣбнѣника, — а ту досытъ лишь разъ вырнути, чтобы переконатнѣ, що влодѣвъ та ровѣбнѣнкѣвъ е чимало! — ба навѣтъ не можю хочьбы якого мѣзернаго влодѣюгу або дѣда жѣбручота арештувати! Другѣ шандарѣ, що котрый пѣде, то все тыхъ влодѣюгъ, циганѣвъ та дѣдѣвъ тащитъ съ собою цѣлу гарму, весь арештъ въ Сколѣмъ наповнитъ, — а я авы хотѣ одного!

Другѣ вже по кѣлька „бѣльбуинѣвъ“ подѣбѣтали, а я авѣтъ дѣнь! Чи тебе лихо яке съ такимъ щастьемъ, чи що!..

И шандарѣ гѣвно сплонувъ и позыривъ напередѣ себе. Овъ стоявъ уже передѣ самою скалою. Стежка подѣбѣмалася троха на камнѣину приспу, по котрой вилася по надѣ саме плесо, то авнижующисѣ, то подходячи въ гору. Але въ далека вже побачивъ шандарѣ, що варазъ перше мѣсѣце, де стежка авнижувалася, теперь авлите було каламутною водою.

— На маешь! — буркнувъ дѣнь гѣвно, — вновь перепона! Приѣдѣея обходити того бовдура докола, дертисѣ въ пѣвъ години по хатахъ и авломахъ, а за той часъ мѣгьбы бути въ Ластѣвockахъ. Най то грѣмъ трѣсне въ такий порядокъ!..

И товѣзючисѣ важкими чѣбѣтьми по мокрѣмъ моху, шандарѣ пуствисѣ на лѣво, мѣль ханѣвъ, подѣ гору, чтобы обѣйти скалю. Коли въ томъ вырнувъ въ бѣтъ и авпависѣ. Що за мара! Бму авдалосъ, немонъ ивъ скалы легенькою струйкою выповзуе дымъ и мовъ авлякнѣи живо ровѣвнѣвса и щѣвса въ воздухѣ. Шандарѣ въ разу самъ собѣ не вѣривъ. Але коли постонѣвъ и поглядѣвъ ще пыльнѣйше, переконатнѣ, що й справдѣ въ помѣжѣ шерѣбатыхъ скалѣтыхъ авбѣдѣвъ, немонъ въ нутра головнога стовбура выдовуваеь дымъ. — Що се може бути? Шандарѣ не бувъ боваливый, але й его вергло въ дрожь, бо нѣякъ не мѣгъ доглубитнѣ гадцами, що се такомо може бути.

Але шандко дѣнь отямивса.

— Певно дроворубы кладуть огонь... А може якъ влодѣвъ? — подумавъ шандарѣ. Пѣйти бы подвѣстисѣ!

И дѣнь почавъ съ трудомъ спинатисѣ по ковкихъ облазахъ, ажъ туды, де по надѣ нихъ, мовъ велитъ, выстирчувала висока камнѣина стѣна. Зѣ разу не мѣгъ доглянути нѣчого. Вже вѣчерѣло. Тѣнь отъ скалы авягала именно найгустѣйше въ те мѣсѣце, отки выходивъ дымъ. Шандарѣ дармо ватужувавъ очи и уха, — нѣ додрѣти, нѣ дочути не можна було нѣчого, крѣмъ скаженнаго шуму рѣки подѣ скалою.

— Кто ту е, обывайтесѣ! — крикнувъ шандарѣ, але тѣлько отголосъ повнуро повторивъ его слова. Тогдѣ дѣнь преступивъ близше. На неавличкѣй платформѣ мѣль камнѣемъ видно було поломану сухарину, авдѣ сѣвнѣй ще кости и навѣтъ авалки авихѣвъ перѣгнилыхъ онучѣ. — Ну, прецѣ слѣдѣ чѣловѣка! А авзыраючисѣ ще близше, шандарѣ побачивъ и невеличку стежечку, що мовъ гадина высеувалася въ мѣль камнѣя, повала прямо въ поперекъ платформы и щѣвала въ тѣни подѣ стѣною, якъ-разъ тамъ, отки выходивъ дымъ. И ажъ авблизившися вѣсѣмъ, дѣнь побачивъ въ камени прорубану неавлику дѣру, автану сухою смерековою колодою. Серце у него авбыло неспокойно. Аввѣвши гверѣ обѣручѣ, дѣнь осторожно наближавса. Тѣша въ нутрѣ тѣмничной авмы ще дужше авягала его, и дѣнь въ

На то музыка бѣжала, але люди лишь посу-
валися баваше до мѣста. Навѣтъ бѣгали
до жандармѣвъ: „Музику вѣдно спроваджу-
вати, где кто хоче... Най п. староста покаже
параграфъ, который закауе витати о. Наумо-
вича... Що то васъ обходить, що мы хочемъ
повитати нашего священника?“ Около 9 год-
надѣхаетъ о. Наумъ съ своимъ сыномъ, на
хвилю задержався въ томъ мѣстѣ, где на него
ждали, потѣмъ рушивъ до дому, а за нимъ
велика толпа народу гнала ажъ до повѣщины;
тамъ была забава при музицѣ до пѣна въ
ночь. Прокураторія удержуе, що абранье не
было случайное, бо около 100 особъ явилось на
одномъ мѣстѣ въ одну пору, о томъ свѣдчить
и замовленье музыки. Тымъ очевидно хотѣли
публично оправдати вассудженъ чины о. Наумо-
вича. Выдатнѣйшу участь въ той оваціи
навѣтъ п. Чубатый. Онъ самъ признае, що
бувъ мѣжь интеллигенцію, выкидающею о.
Наумовича, а коли вахмістръ жандармеріи
Ковальскій обававъ музику, чтобы забиралася,
п. Чубатый приступивъ до него и скававъ:
„Дячего отганяете музику, коли кождому
вольню спроваджувати ви, где алюбите?“ Коли
вахмістръ заавивъ, що староство забороило
овацію, то п. Чубатый скававъ: „Чомужъ вы
не выступате по службовому?“ Прокураторія
удержуе, що капелю замовивъ п. Чубатый, бо
Н. Гольдрингъ авнавъ, що чувъ отъ жѣнки,
що п. ахмістръ замовивъ музику. Дякъ Соа
навѣтъ вывати мѣщанъ ити витати о. Н. Зе-
нонъ и Людомиръ Покшивницкій выйшли ра-
зомъ съ Чубатымъ за мѣсто, чего не выпира-
ютя, а Людомиръ навѣтъ признае, що черезъ
служу замовивъ музику, Зенонъ же кававъ до
мѣщанъ: „Идѣтъ люди, коли не вѣдно; вы
свое зробили“. Ник. Городницкій и Корн. Ма-
лишевскій обжалованъ за то, що стояли съ п.
Чубатымъ на мѣстку передъ его мешканьемъ,
Вас. Кивелеукъ за те, що отповѣвъ жандар-
мамъ: „Хочу видѣти своего священника“ и що
бувъ святочно одягнутый, Яременко за то,
что скликувавъ людей ити на стрѣчу, а Фа-
щовскій за то, что бувъ мѣжь витавшими.

Потѣмъ приступивъ трибуналъ до пере-
слухана вассуденованаго въ своемъ урядовану
п. Чубатого. Онъ говоривъ по польски. За-
явивъ, що онъ не лишь невинный, але ще и
покривденный обжалованьемъ. О. Наумовича
ще и теперь не уважае вассуденнымъ, бо про-
цессъ еще не скѣченъ, не переведенный въ
вѣхъ инстанціяхъ, отже не має еще силы
правно. Впрочемъ оказувати спѣвчутье вѣдно
навѣтъ у варварѣвъ, не то у христіанъ.
Середъ наибольшихъ переслѣдованъ христіанъ,
коли увязаного св. Павла спроважено до Ри-
му, выйшли христіане на его стрѣчу и власти
за те не карали. Въ 1847 р. подчасъ траченя
Теофила Виснѣвского демонстрировали Поляки
жалобу и вѣдями и нѣкто за те не потя-
гавъ до отвѣчальности, хоть тогда бувъ абсо-
лютизмъ. Недавно въ Пештѣ, по вассудженю
соціалиста Горвата, въ сали судовѣй и на у-
лицѣ далися чути клики „Ejje!“ Горватови.
Во Львовѣ булы также обьявы симпатіи для

о. Наумовича, а власти не потягали до отвѣ-
чальности. Се свѣдчить, що тенденція прави-
тельства не сягае еще такъ далеко, чтобы кар-
рати за чувства. § 305 wymaga, чтобы оправ-
данье або захвалюванье карыдостойныхъ чи-
новъ дѣлаось „словомъ, письмомъ, друкомъ
або образами“, — въ сѣмъ случаю того не
было. Я тогда навѣтъ не знавъ, чи о. Н. ас-
судженый, и думавъ, що онъ уласкаленный.
Глядаючи кавци за о. Н. мы дѣтали нагле
телеграму, що ктось прѣиде; мы не знали, чи
батько, чи сынъ. Само слѣдство выказало, що
при повитаню демонстраціи не было. Якъ при
арештованю такъ и при поворотѣ агромадилось
богато цѣкавыхъ, чтобы повитати о. Наумови-
ча яко рѣдного, атакоего або душпастири. О.
Н. прибувши, авнакомъ съ родиною, жена вѣсла
на лѣвъ, а мы поѣшли пѣшо до мѣста. Актъ
обжалована бачить въ витавшихъ о. Н. его
„прихильникѣвъ“ и тымъ способомъ хоче сей
процессъ аробити „политичнымъ“. Я въ поли-
тику не бавлюсь, асьмъ Русиномъ зъ роду, але
не належу анѣ до руской анѣ до польской партіи,
борба вѣдеса о „лабуку“, а народъ въ нуждѣ.
Я поважаю о. Наумовича за его працю для
народу и въ томъ взглядѣ дуже многіи Поляки
понажають и признають его вассуду. Я по
арештованю о. Н. бувъ разомъ съ моею жѣн-
кою, можу скавати, отпѣнуомъ полиценой ро-
дины. Коли надѣшовъ зб Львова телеграмъ,
жѣнки постановили выйти на стрѣчу; я поѣ-
шовъ съ моею женою. Я музыки не замовлявъ,
а замовивъ ви старшій (Зенонъ) Покшивниц-
кій, который тогда старався о руку а-жи о.
Н. Подѣржѣе впаало на мене черезъ те, що
Людом. Покшивницкій пославъ до жиды мою
служницю, бевъ мови вѣдомости. Правда, що
я звернувъ увагу жандарма на то, що онъ
не выступивъ въ урядовѣмъ строю: тогда
кождый ававбы, яке дѣло.

Зъ переслухана дальшихъ свѣдѣвъ цѣ-
кавѣйше отъ шо. Зенонъ Покшивницкій
(Полякъ, 24 лѣтъ, укѣченый философъ, вать
о. Наум.), мешкавъ вѣдъ той часъ у о. Н. и
провадивъ господарство. Онъ съ родиною вый-
шовъ на стрѣчу. Не йшло о демонстрацію, бо
можна было ударити въ двоны, ввнести о-
кликки — а того всего не было. Панъ Пѣ-
воцкій (конципиентъ староства) своимъ крикомъ
лише дражнивъ людей. До интеллигенціи по-
виненъ предѣвъ иначе отъыватись, якъ: „Za-
bierzcie się het!“ Въ загаль скалатека власть
политична все дражнить насъ; менѣ самому,
хоть я до нѣчого не причаетный, задержували
листы и черезъ якіебъ часть мене интересу-
вали. Въ томъ, що я скававъ: „Идѣтъ люди,
коли не вѣдно, вы свое зробили“ — я нѣчого
злого не бачу; я думавъ черезъ те, що о. На-
умовичу буде приятно, коли довѣдася, що па-
рохіяне выходили на его стрѣчу. Впрочемъ
власть могла выданьемъ закауу або выбубне-
ньемъ зарадити тому, чтобы не было прійшоу
до стрѣчь. Городницкій и Малишев-
скій (студенты) авнали, що они прійшли бу-
ли въ гостѣ до Скалату, ну и выйшли на

стрѣчу о. Н. — Вас. Кивелеукъ, мѣщанинъ,
скалатекій, Яременко, коваль и господари
Фащовскій авнали, що они выйшли на го-
стинцею або на орудками або въ цѣкавости,
„чи о. Наумовичи огомали голову“, бо була
така погодока; говорили такыи же его „на
7 лѣтѣвъ законали въ землю.“ Соа призна-
е, що иновъ передъ музику — „п. Пѣвоцкій
кажутъ, що и провадивъ музику, а ябы и
бувъ ишовъ въ виду музыки, то булыбы скава-
ли, що я музику гнавъ!“ Потѣмъ переслу-
хано свѣдѣвъ, въ чего показалося, що вѣсе
на передъ въ намѣтництва бувъ вакать до
староства, чтобы не допустити нѣякой демо-
страціи. Пѣвоцкій и 3 жандармы выступали
лишь пѣвъ урядово, бо жандармы булы
бывъ гверѣвъ и картушѣвъ. Мѣжь абраными
не было жадной демонстраціи. Зъ авананъ свѣд-
кѣвъ рѣвножь выказалося, що не п. Чубатый
замовлявъ капелю. Зъ отчитавныхъ документѣвъ
цѣкаве было справозданье урядника староства
гр. Стан. Пивиньского до намѣтництва, въ
которѣмъ писавъ, що дѣлаось въ чотырохъ
стѣнахъ о. Наумовича по его прѣвдѣ до дому:
именно о. Н. въ одной комнатѣ размѣнявъ
съ п. Чубатымъ и урядникомъ Коношевскимъ,
а при вечери о. Н. ванѣтъ тоастъ въ честь
цѣсара. При отчитаню сего справозданя Зен.
Покшивницкій выказавъ свое сожалѣнье, що
въ Скалатѣ дѣйшло ажъ до того, що пп. уря-
дники вглядяють въ дома приватнѣй. (Покш-
винцкій суть вассудителями тѣмъ-рѣбой части
въ 300 кѣлкадѣвъ моргѣвъ въ Романовѣмъ
сѣмѣ.)

Дня 16 падолиста прокураторъ поддер-
жавъ актъ обжалована, по чѣмъ ващитникъ
дръ Лучаковскій въ знаменитѣй основнои про-
момѣ выказувавъ нестойнѣсть акту обжалована.
По промомѣ еще п. Чубатого и Зенона По-
кшивницкого трибуналъ удався на нараду. По
короткомъ часѣ вернувъ и выдалъ вырокъ
увѣляющій вѣхъ обжалованыхъ.

ДОПИСИ.

Зъ Станиславова.

Якъ вже было въ „Дѣлѣ“ оповѣщено,
отбулись дня 29 жовтня с. р. популярнѣй
выклады въ филіи товариства „Прогрѣтъ“. На
тѣ выклады прибуло надъ 60 членѣвъ, по на-
ибольшѣй части господарѣвъ патриѣтъвъ, котрѣ
попрѣвджали въ околицѣ навѣтъ три милѣ
отдаленыхъ. Повеже выклады популярнѣй у
насъ все еще дуже рѣдкѣ, а важнѣсть ихъ ве-
лика, то надѣюсь, чѣй буде съ користею для
Вп. Читателѣвъ „Дѣла“ довѣдатися, о чѣмъ
ты выклады народовѣ ученѣй и радѣ про-
свѣтувати наукою народѣ интеллигентнѣй па-
триѣты станиславѣскѣй.

Першій выкладъ мавъ дръ Мелитонъ
Бучинскій. Онъ подавъ на вступѣ способъ
движеня землѣ и другихъ тѣлъ небесныхъ,
что кружатъ коло сонця. Своѣй выкладъ по-
яснявъ дръ Бучинскій за помочью отповѣдного
внраду. Онъ оповѣвъ, якъ творилися тѣ тѣла,
поки дѣтали нынѣшню подобу; пояснявъ тѣ
перемѣны, що и теперь на нихъ дѣются; даль-

ше говоривъ о кометѣхъ, о тѣмъ, что
перетѣвъ Сатурна, о жѣнны и что
ученѣ въ послѣднихъ вже вѣснѣхъ на
сѣ, наконецъ якимъ способомъ земля и
вѣдѣвъ ставали круглыми. Найинтерес-
дѣна въ перемѣнахъ, что въ рѣснѣхъ
да в-млі отъ моря отдѣлакаль, что въ
ны и горячѣ жерела воды; объяснявъ
лесь рослиннѣсть на землѣ, какъ въ
першихъ добахъ, якъ въ дальнѣхъ
ласъ, что было тогда, якъ въ дальнѣхъ
лось, коли и якѣ вѣтры на землѣ и въ
жили, чому могли тогда жити, а что
нѣйше выгнати мусѣли; дальнѣ
про поклады вугля, якѣ великѣй и въ
лись, о потовахъ, — и тѣмъ
до той добы, где вже у верхахъ
людей находяться. Итъ выклады
икѣ булы рослинны и иву землю
икѣ булы вѣврята, где и якѣ
люде начали землю урывать, а въ
коротко, бо о томъ, якъ люди
для своего ужитку и якъ прійшли
людей въ рѣжнѣхъ створѣхъ, обья-
въ двохъ слѣдующихъ выкладахъ.

Потѣмъ проф. Ост. Левинцкій
фѣмъ отчитѣвъ показавъ напередъ
о томъ передѣвѣше га. Дѣло ч. 11
бѣлько море, про части землѣ, отъ
сонце землю отгрѣвае, что тепло
просто и якимъ отже способомъ
Дуже горячѣй крѣтъ, —
насъ, — а въ зимнѣ; дальнѣ
день и ночь та лѣто и зиму, —
снѣвъ на отпѣтнѣхъ ариаднѣхъ,
тому ровновѣдавъ про тѣ дуже
икѣ вглядяють, якѣ тамъ рослиннѣ
икѣ в вѣрѣта (бѣлы медведѣ, вѣ
фоки, пѣы домашнѣй и рѣны
люнкахъ), що за люди (Ескимѣ,
ака ихъ одѣжа, якѣ хаты, чѣмъ
ловля рыбѣ и якѣ тосень чѣмъ
Противъ того подавъ дальнѣ
и величѣсть реслинъ, и остав
надъ кавою: коли начали ви
ко; надъ гербатою, где росте, якъ
вляють, якъ перенѣватъ, где
до того булы великѣ табачнѣ
бавоною при окѣвъ окоца и
хлѣбѣвѣмъ, пальмами (сагоа,
ктильова съ живымъ окавомъ и
сова морека. При кождѣй
выглядае, величину, якъ до
чѣ и все проче, що люди въ
тымъ и про способъ жити там
Проф. Левинцкій поспроваджу-
вѣвъ въ богатого вѣльника
показавъ на великихъ добрыхъ
о котрѣ самъ старався, а чтобы
приглянутись могли, росписавъ
кѣ примѣрники по сали майже
окремо, обѣщючи авврята тѣмъ
также дальнѣ рѣжнѣ краѣ, мѣта,
штуки въ двохъ слѣдующихъ
помочи найвѣднѣшихъ оптичнѣхъ
овесати. Оба прелегентѣ говорили
дуже плавно и аровушло, не по-
бѣ вѣсѣмъ того замучена до
умѣли увагу слушающихъ авнати
послѣднюю хвилѣ; тожь въ сали
тихо, а члены занятѣ и одволенѣ
обомъ сердечными олдесами.

За для пѣвонъ години, бо оба
говорили по бѣльше, якъ дѣвъ
было гѣтъ по 8-ой, якъ чѣ и по

дусѣ проклинавъ себе, що хвилю передъ тымъ
крикнувъ бувъ на голосъ. Збъ всего онъ надѣ-
явся теперь якоимъ небезпечною засѣдки. Але
вертати годѣ было. Онъ ще разъ осмотривъ
шаблю и патронташъ и тогда разомъ штов-
хнувъ багнетомъ колоду и отваливъ ви.

Дымъ бухнувъ напротивъ него, — але за
дымомъ не видно было нѣчого. Щобъ авдрѣти
до нутра яскинѣ, онъ мусѣвъ причакути на
пѣчѣшкѣ. Ажъ коли дымъ ровѣявся, шандаръ
побачивъ нутро яскинѣ, выкованой въ скаль.
Камяннѣ, сѣрнѣ стѣны сходилися въ горѣ, мовъ
склепѣнье. Вокѣтъ каплями понависала на
нихъ. На долинѣ въ камѣнной пѣдлоавѣ на се-
редѣ яскинѣ була невеличка яма, въ котроѣ
тлѣвъ огонь. А довола огню сидѣло кѣлькоро
люда, малыхъ и великихъ, ледви покрыва-
ныхъ брудными лахами. Лиць ихъ шандаръ
не мѣгъ добачити, хоть всѣ они съ перелякомъ
повырали на него.

— Кто вы ту, обывайтеся! — гримнувъ
шандаръ.

— Циганы, паночку! — оббаваяся гру-
бой, на пѣвъ плачливый голосъ.

— А що ту робите?

— Вѣдуемо, паночку!

Шандаръ съ трудомъ вѣвѣвъ до середины
и почавъ ровыврати людей и хату. Въ одномъ
кутѣ яскинѣ лежали ковальскѣй прилады: мѣхъ,
ковало и молотъ на невеличкѣмъ вѣвку; въ
другѣмъ кутѣ купка сухого лѣмача на топливо.
На лѣмачу поровѣвшуванъ бу-и яскѣ лахи.

А бливъ огню, насередѣ яскинѣ, була постѣль
цѣлои родины — околѣтъ перегнилои соломы,
постеленыи на камени, та купа сухого моху и
листы. Только къ краю той постѣли, очевидно
тамъ, где спавъ батько, лежала невыправлена
кѣньска шкѣра, котрою старый Ромъ*) укрывався.

— А кѣлько васъ ту е? — спытавъ вновь
погрѣвно шандаръ, звертаючися до огнища.

— Пятеро, паночку, пятеро, — отповѣвъ
старый циганъ и пѣднѣяся на ноги, весь дро-
жачи въ зимна. Прочѣй циганы также повста-
вали. Крѣмъ старого була тамъ циганка, па-
рубѣкѣ и двѣ малыхъ, вѣсѣмъ голыхъ ци-
ганчатъ. Всѣ они булы ажъ синѣ въ стужѣ и
попухлы въ голоду.

— Чѣмъ ту живѣте, волоцюги? — пытавъ
шандаръ даль.

— Ласкою божою, паночку, ласкою бо-
жою! Отъ намъ конина авдохла, то ще до нынѣ
было мясо.

— А давно вы ту?

— Дѣвъ ведѣлѣ, паночку.

Шандаря чомусъ лютили отповѣди старого
цигана. Въ томъ его нѣбы плачливѣмъ голосѣмъ
и въ томъ при кождѣй отповѣди повтаряномъ
„паночку“ онъ бачивъ немовъ насѣмъхъ надъ
своею властею.

*) Циганы, якъ вѣстно, называютъ себе „Ромами“. Прим. Автора.

— А крадете много по селахъ? — вытѣвъ
онъ даль.

— Нѣ, паночку, не крадемъ! Ромъ Пай-
кушъ на краде! Ромъ Пайкушъ робить, поки
може, жѣ въ працѣ рукъ! Але теперь, якъ
намъ конина авглоба, не маемъ чѣмъ рушитися
даль, мусимо пробити ту, поки троха не ро-
вѣпогодится.

— Поки нового коня не авкрадете! — пе-
редразнивавъ шандаръ. — Знаю васъ, знаю!
Ану, авирайтеся та маршъ за мною!

— Куды, паночку? — спытавъ старый
циганъ тремтячимъ голосомъ.

— Не пытай, старый псе, — авирайся съ
своимъ поганымъ стадомъ, — пѣйдемъ до села.
А тамъ уже побачимо, що съ вами авробити!

Старый циганъ ставъ мовъ задревѣлымъ.
А въ томъ стара циганка, мовъ камѣнь въ
неба, верглася шандарѣви подѣ ноги и заревѣла,
немовъ ви авиралися рѣвати.

— Паночку, паночку, голубочку нашъ!
Що тобѣ виненъ старый Пайкушъ, що тобѣ
виннѣ бѣднѣ Ромы, що насъ хочешь въ такую
студѣнѣ гнати въ свѣтъ? Подивися, мои малѣ
голѣсенкѣй, мы и самѣ не выдержимо на тѣмъ
студени! Эмилуеся, паночку, амилуеся, не ве-
ди насъ нѣкуды! Най бѣднѣ Ромы подыхають
ще на божѣмъ свѣтѣ!

— Не будешь ты тихо, бѣуде коновля-
ный! — крикнувъ до неи шандаръ и коннувъ
стару циганку чоботомъ въ бѣкъ. — Заразъ
менѣ авирайтеся всѣ!

Тутъ вся родина, старѣй и малѣй,
рескомъ и плачемъ бухнулись шандарѣви
ноги и давал на всѣ Боги прѣнати
оставивъ ихъ въ тѣмъ камѣнной тѣтѣ
тымъ шандаръ и самъ рѣдукувавъ,
робити. Село ще не бливко, дорога не
ночь авходитъ, — тѣжко буде ему
провадити цѣлу тоту ораду до села. Ш-
онъ надумався иначе.

— Ну, чого ревете, дурнѣйшій
скававъ онъ. — Не бѣйтеса, я насъ
поѣмъ живыхъ. Про мене, останеться
слушай, старый, до мого повороту
нѣ отси рушутися!

Старый циганъ стоявъ, якъ стои-
вачудуваными, трѣвжнѣными очима
шандаря, прочувуючи въ его словахъ
нове лихо.

— Ну, чого ты вытрѣщивъ на
якъ баранъ пѣдрѣзанный! — крикнувъ
Чувшь, чи нѣ, що тобѣ вѣжу! Не
отсе рушитися, поки я авзадѣ сюда
бо нещастье твоѣ!

Старый циганъ все ще стоявъ,
мѣлѣй. Ажъ циганка, нязько
шандарѣви, скавала: — „Добре,
бре!“ Шандаръ ще разъ аврувъ
силуеувъ съ обрыдженьемъ и
— Волоцюги прокляты! —

Отъ ажъ де авпахалися! Але и
найшовъ! Чѣйже хочъ теперь
(Конецъ)

еті оглядали окаяні пальми, не могъ сего вечера говорити о. Ін. Попель, що бувъ такожъ дуже важливою предметъ звъзвонюгін приладовивъ. Отчить о. Попеля заповѣдено на слѣдуючій разъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Слѣдмій делегаціи) будуть вже сими днями закнчені, скорше, аніжъ можна було надѣятися, бо обѣ делегаціи, австрійска и угорска, снмъ разомъ съ малозначущими, легкими до виробнани рѣшнцями згоднаюся на предложеній правительствомъ бюджетъ.

(Рада державна) буде скликана правдоподобно 29 або 30 листопада або 1 грудня. На одному зъ першихъ засѣданъ министръ скарбу внесе бюджетъ на р. 1883 и предложене въ справѣ державной помощи для потерпѣвшихъ Тирольцѣвъ. Нова устава промислова прійде подѣ обрады еще передъ овятми рѣдвяними. А въ палацѣ высшій першимъ предметомъ на порядку дневномъ буде зѣвѣтна новела Либбахера до уставы школьной. Певною естъ такожъ рѣчею, що министръ скарбу внесе провизоричный бюджетъ на першій кварталъ 1883 р.

(Соймъ тирольскій) скликаний вынятково на коротку сесію, чтобы обрадывъ потрібнй средѣвъ черезъ дѣленіе страшно повннъ. Рѣвножъ въ той цѣли министрство выдало розпорядженіе, котрымъ завѣшуе на новѣ рѣшѣннѣ отъ зѣвѣжа и струкового настія при ввозѣ зъ Италіи до Тиролю.

(Въ справѣ сесіи Либбахера.) Клерикальна вѣдѣнска газета Vaterland обговорюючи въ вступной статіи сесію Либбахера и его двоухъ товаришѣвъ зъ клубу центра заявляе, що мнмо при знана великихъ заслугъ Либбахера не може похвалити его сесію зъ клубу ка. Дихтенштайна, бо поводи, якъ бнъ подавъ, не оуть такъ доноснмъ, чтобы сесією могли оправдувати. — Salzburger-Ztg. органъ Либбахера, открывае его бажа: имено таа газета пише, що правительство, коли хоче, чтобы его партія центра (клерикальна) поспрала, повинно покинути одного ея члена до министрства. Сей, здаюць, голосъ клерикального органа ставосъ поводомъ погодоки, поданого часописями, що въ правнці проявилася агитація за тымъ, чтобы теперѣшного министра просвѣты, бар. Копрда, склонити до дамисіи, а его мѣсце чтобы занявъ Либбахеръ. Такимъ чаномъ правительството тымъ невнйше зыскалобы для себе клубъ центра и отвернулобысь небезпеченство большнхъ розмѣрѣвъ сесіи зъ клубу центра. Чи поголовска таа правдана, мы сумнѣваемъ. На всякій однакъ способъ значаюць ея, яко признаку теперѣшнѣ хвалѣ въ австрійскій внутрншнй полнціѣ.

(Въ Вѣднѣ) затихли вправѣ розрухи работнцн, але не затихли агитація а нтисемитскій. Полнціи разнаразъ коняскую брошюры и отвозы протавъ жидѣвъ; навѣтъ студенты берутъ участь въ тыхъ агитаціяхъ (що се можливо, свѣдчнтъ загалный зѣбръ студентѣвъ вѣдѣнскои полнтехннкі — гл. „Новннн“) Змова зерцѣрѣвъ, также доси не то не залагоджена, але прннмае що разъ большій розмѣръ, розтагулася на всѣ майже приватнй друкарнѣ.

ЗАГРАНИЦА.

Россія. Телеграммы донесли, что въ университетѣ въ Казани зайшли великій неперядки. Студенты мали побити ректора. Власть мали заждати помощи войска. Выклады перервано. О жодатахъ неперядѣвъ пошъ что нема певныхъ зѣвѣтокъ. Въ російскнхъ газетахъ до сн хвалѣ, коли се нашеме, нема о томъ жадной зѣвѣтки.

Въ Россіи сего року щоразъ больше открываеся крадежъ и проленѣрство въ банкахъ по рѣжныхъ сторонахъ Россіи. Майже що тыждня газеты звѣщаюць о дослѣженно якогось нового проленѣрства або крадежѣ. Снми днями доносятъ російскій газеты, що въ мѣскѣи банку въ Владикавказѣ выказалося велике обманство, котре банкъ до крапты зруннвало. „Биржевыя Вѣдомости пишуть, що зъ 100.000 основного капитала, 1.400.000 частныхъ вкладѣвъ и 150.000 полнцн не лишалося нічого! Всѣ грошн пошла на сплату сфалшованыхъ векселѣвъ управлѣннѣи банку. Годовными виновниками показалося: буншій директоръ Ин. Богдановъ, его братъ, мѣскій голова и теперѣшнй директоръ, Зуевичъ.

Въ виду рѣжныхъ доносѣвъ, заявляе Journal Petersbourg, що межи правительствомъ російскнмъ и кабинетомъ Гайдстона пануюць якъ наилучшій отношеня, дякувати котрымъ обѣ державы праюцюць въ середнѣи Азіи около убезпеченя и розвоку своихъ интересовъ, а то безъ полнцн подозрѣванъ або якнхъ небудь взаимныхъ рекрнманціи.

Министръ справъ заграничныхъ Гирѣвъ выхлѣвъ снми днями за границу. Его буде тымъ часомъ заступати Влангали. Гирѣвъ выхлѣвъ до полуденнои Франціи отвѣдати свою родину. Чи по дорогѣ буде мати сповнати яку млоно полнцнцу, побачнмъ зъ того, чи где задержнтся и съ кимъ буде конферувати.

Нѣмеччина. Мы вже донесли о откритіи пруского сойму. Зъ мѣнн тронѣвои, котру цѣсаръ Вильгельмъ при снй случайности отчнтавъ, поднестн треба отъ якъ важнншій точки. Згадав-

ши про корнотный розвѣи промислову и добрый результатъ сегорѣчныхъ живнѣ и поднѣшои съ наткомъ нагнлчу потребу новыхъ податѣвъ посередннхъ и заразомъ и нагнлчу справу звѣднѣна класъ бѣднѣйшихъ отъ тяжкого гнету класѣвогѣ податку (котре звѣднѣнне цѣсаръ Вильгельмъ яко свое выраене бажае постаннв), заповннши предложене дотычнхъ уставъ, порушнвъ король прускій гдѣякй помешнй справы, якъ будову новыхъ желѣзницѣ и одного каналу, дѣншу организацію адмннстраціи и усуненне недостатѣвъ при екзекупціяхъ движимого майна. Слова дотычачн курнн римской и относнои Нѣмеччнны до другихъ державъ поданою дословно: „Поновне навнзване дипломатичныхъ знѣшоень съ римскою курією прнчнвлося до утрвалени прнзнныхъ отношенн съ верховннкомъ католицкой церкви; надѣючыся, що згѣдннне усособленне, въ котромъ мое правительството не перестаетъ тревати, буде и на дальше корнотно выдѣвати на нашъ церковно-полнціи справы, правительството мое не перестаетъ старатисъ о се, чтобы опираючыся на существующнхъ законахъ и на удѣленыхъ ему повномочіяхъ, увнглндрнати на полн церковномъ якъ наибольше потребности монахъ католицкихъ подданныхъ, о кѣлько се лишъ безъ нарушеня загалныхъ интересовъ державы и народа статисъ може. Съ особливою прнятноостю мѣжу освѣдчати, що относнои Нѣмеччнны съ всеми державами управннють до пересвѣдченя, що маемо на довгій часъ забезпеченнй благодати мира.“

Бѣсѣда сн не богато рѣзннтся отъ попереднхъ „трѣновхъ“ промовъ. Въ Ватиканѣ зробнвъ дуже добре вражнне уступѣ дотычачоіи отношенн съ курією. Круги биржевы ханаютося, и вѣдннщнкои, жадно оловѣ о „забезпеченнѣ мирѣ европейскѣи“. — Пленеръ навнзавъ навѣтъ въ делегаціи австрійскій до снхъ оловѣ свое остереженне для провѣднннхъ заграничнои полнціи Австрн, чтобы полнціи оя „не дражннла“ (се его власне слово). Розумѣсь, що будовы желѣзницѣ и форнфикаціи въ Россіи ведутося лише „для забезпеченя мира“. Si vis pacem — para bellum.

Соймъ прускій выбравъ консерватнста Келлера президентомъ, клерикала (зъ партнн центра) Германа першимъ вице-президентомъ, а либерала Бенду другимъ вице-президентомъ.

Франція. Радикальнй посолъ французскѣи палаты посѣдѣвъ выгнугали сего тыждня съ цѣлымъ рѣдѣмъ внесенъ, котрн мали на цѣли обалтн конкордате въ Франціи, котрнй еще якъ-такъ надае права духовенству французскому, олдате церкѣвъ выключно подѣ власть державну, зъ епископѣвъ зрѣбати урядннхѣвъ подлѣжныхъ министрѣи просвѣты, змѣнштн епископамъ неонсн и т. д. Радикалы не вдовольются самою парламентарною акцією, але и склннуць еще публнчнй зѣбры и ухвалюць резолюцію въ родѣ такои, чтобы костелъ Серця Иисусового на Мон-Мартрѣ сконфаскувати для державы и прнзначнті его на ншну цѣль. Радикальнй посолъ Жиль Рошъ поставнвъ бувъ въ парламентѣ при дебѣтѣ бюджетѣи цѣлымъ рѣдѣмъ внесенъ. Онъ зажадавъ, чтобы кардиналамъ, архіепископамъ и епископамъ зннжати ценсію: архіепископамъ зъ 45.000 фр. на 15.000 фр., змѣнштн число архіепископѣвъ зъ 18 на 10, а епископѣвъ зъ 69 на 50. Тымъ больше жадае Рошъ тымъ мѣрѣ, бо ошлачуванн державою епископы бунтугося протнвъ ренублнкн, протнвъ отчннѣи и протавъ демократн и загалного голосованя. Внесеня Жиль Роша вправѣ не перешлн въ палатѣ, але се годне уваги, що звнчачно не ставало до большнста за его внесеннми лишь 8 до 20 голосѣвъ. Мнмо того на внесенне комисіи бюджетѣи и за згодою правнтельства окрѣсно въ кѣлькохъ познціяхъ бюджетъ на цѣли духовнй.

Америка. Важнй вѣсто доходять зъ „Сполученныхъ державъ“. Отбулася тамъ теперь власне новы выборы и снмъ разомъ побѣднла демократы (протнвъ ренублнкнцѣвъ). Не те важне для насъ, котра партія побѣднла, але те, що побѣдншй демократы прнступали до снхъ выборовъ съ окликѣмъ „вольна торговля“ (libre trade). Досн свннлн великій цѣа амернканскій (о мно го большій отъ всѣхъ европейскнхъ, не выключачючн російскнхъ) експортъ въ повнѣчно-амернканскнхъ „Сполученныхъ державъ (останѣвъ)“, а мнмо того продукты амернканскій ошановували торги европейскій. Коли сторонннцтво демократичне переведе свою програму въ практицѣ, то може се мати дуже великнй, некорнстнй впливъ на торговлю европейску.

НОВИНКИ.

— **Ревнзія и арештованя во Львовѣ.** Въ четвергъ, 16 л. с. м. отбула полнціа кѣлько ревнзій у особѣ подозрѣныхъ о агитаціи соціалнотнчнй. У братѣвъ Сосновскнхъ (шкляръ и ляхерннн) при ул. Чарнцегого зннделено на стрыху 200 примѣрннхѣвъ завазаныхъ друковѣвъ и пушку зъ експлодующнми кулями. Сосновскнхъ арештовано. Потѣмъ переведено ревнзію у шенца Драбнка, але зннделено и забранѣ на полнцію у него лишь: портретъ Крашевского, алфавѣтъ для глухонѣмыхъ, томъ новѣ Сннкеннча и „Снла и Матерія“ Бнхнера. Рѣвночасно отбулася также ревнзія у кѣлькохъ академнкѣвъ зъ Королевства Польского.

— **Русскій народный театръ,** подѣ дирекцію п. И. Бабероннча, опускае вже Львовѣ и удаеся до Станиславова. На послѣднѣ представленне во Львовѣ дана була першій разъ трагедія Корн. Устнляновнча „Ярополкъ I“. На теперъ скажемъ

лишь въ загалѣ, що трагедія та загално подѣбалаа численно зѣбраннй публикѣ. Автора кѣлька разъ выкликувано и витано грѣмжнми оплесками. Въ загалѣ нашому театру не эле повелоа сего року во Львовѣ. Бували представлѣны, на котрыхъ було мало гостей, але були и такн, на котрыхъ сала була биткомъ полна; се послѣдне бувало на представлѣннхъ штукъ оригинальныхъ русннхъ, незѣвѣстныхъ львовѣи публикѣ, поставлѣныхъ першій разъ на сцену. Тое повинно послужити яко наука для нашего театру, що поведенне его завнситъ отъ взыбачуваня своего репертуару щоразъ новыми оригинальными штукамы. Треба признати, що подчасъ сегорѣчного побыту во Львовѣ театръ нашъ завдавъ собѣ великого труда, бо представнвъ доволѣ новыхъ и трудныхъ штукъ, якъ „Федько Острожскій“ Ом. Огоновского, „Ярополкъ I“ К. Устнляновнча, „Пентелей Трубка“ „Мандаторъ“, и Яношь Иштенгаза“, Дан. Млаки. Заслуга тутъ була дирекціи, режисера п. Грыневецкого и наконецъ всѣхъ артистѣвъ и артистокъ нашой сцены, котрымъ належнтся повне признанне за ихъ вытревду працю для нашой сцены. Театръ нашъ ошускае Львовѣ съ пересвѣдченнѣмъ, що сповннвъ тутъ свою задачу, на оскѣло его силъ могло стати, и що Львовчане умѣли оцннтн его труды. При выхлѣдѣ жъ театру на провинцію, поручаеъ его щнрымъ взглядамъ руской публикн, тымъ больше, що она буде могла заповннтисъ съ тымн оригинальными штукамы, котрн были данн во Львовѣ. Въ Станиславѣи отбудеся хоръ славно „Завѣщанне“ Шевченка, композиціи Вербнцкогѣ.

— **Выбѣръ о. Корннла Мандычевского,** руского пароха въ Надѣврѣ на презеса рады повѣтѣи, потверднвъ цѣсаръ найвышнмъ постановленнѣмъ зъ д. 3 листопада с. р.

— **Батншонскій ч. 22** сконфаскувала, якъ звнчачно, ц. к. прокуратурѣи державна.

— **О. Тома Подсонскій,** приходннкъ въ Колодѣвцѣ, ошлатогого деканату, обходнвъ снми днями 50-лѣтню рѣчнцню своего священства въ кружѣ роднны, другѣвъ и знакомыхъ. Всѣ ювлнлѣтъ роднлся въ 1806 р. а рукоположеннй въ 1832 р.

— **Въ справѣ посвѣщеня новѣи церкви въ Скалѣ** одержумъ олдѣуючю дописъ: Дня 4 л. падолнціи с. р. отбулоа торжественне посвѣченне новѣи ошлатогои церкви въ Скалѣ. Актъ посвѣченя ошвершнвъ Внр. еп. Сильвестеръ съ Внр. о. о. крмъ. Костекѣи и Величкомъ при асостѣ численного священства. На вѣсто о прнѣздѣ Преосв. епископа прнснло на торжество ошвѣченя кѣлько тысячъ побожного народа навѣтъ зъ подальшихъ сторѣвъ. Также цѣла достѣйна родина гр. Голуховскнхъ, колнторѣвъ въ Скалѣ, и значна часть руской и польской такъ духовной якъ и мирской ннтелнгенціи мѣсцевѣи и зъ окрестности участвовула при цѣломъ обходѣ. По сповненнѣи актѣ ошвѣченя, отправилося ошборна служба божа. Свѣтлѣсть нашого обряду, поднѣсена вже прекраснмъ ошвономъ хоральнымъ мѣщанъ скальскнхъ, котрыхъ много-заслуженнй п. Гаврнль Горѣкнй передѣ 2 роками ошну нотного выучнвъ, зробила на всѣхъ прнсутныхъ глубоке враженне. — При концѣ богослуженя Внр. о. Келестннъ Костекнй, приходннкъ Скалы, выголоснвъ краснорѣчиво выразы поднкі всѣмъ добродѣямъ церкви скальскѣи, передѣвѣвъ же Бн Евоц. гранинъ Голуховскѣи и Высокоп. гр. Агенерѣи Голуховскому, ординаго въ на Скалѣ и всѣмъ ншнмъ членамъ сен достѣиной роднны, котра радою и щедрнми дарамн, такъ въ частѣишнхъ значнхъ ошмахъ грошевнхъ якъ также и въ матеріалѣ много допомогла знѣнстн сю величаву будову. Честь и слава снѣи достѣиной родннѣ за тн доказы прнклонности для руского обряду и церкви. — По промовѣ Внр. о. Костекнй отчнтавъ Внр. о. крмъ. Костекъ сѣмъ похвалныхъ лнговѣвъ отъ Внросв. мнтрополнты, въ котрыхъ Тѣже знаменншнмъ добродѣямъ мѣсцевымъ за усерднѣе ихъ при будѣвѣ новѣи церкви въ Скалѣ выказуе свое узнанне и удѣляе архіерейскѣи благословенне. — Церковь збудована хорошо въ стнлю византійскѣи съ тремя купулами; вся бляхою крята и справдѣ своєю ошструктурѣи и обемѣмъ може рѣзннтися нашимъ найкрасннмъ церквамъ. Вартѣсто ея доходѣтъ 53 тысячъ зр., парохіянъ же коштуе готовнми грѣшнми лишь 13 тысячъ зр. а. в. Моральнымъ моторѣмъ знѣнесена сен церква бувъ Внр. о. Келестннъ Костекнй, котрого щнрымъ и неутомнмымъ заходамъ завдачннті належнт, що рускнй мѣщане въ Скалѣ поднѣсеннй въ моральности, ннтелнгенціи и добродѣтѣи вскорѣи перевнзаетъ гадко знѣнстн сю памятку будову, котра о ихъ щнрѣи любнѣи и привязаню до своен церкви и обряду черезъ многіи столѣтн свѣдчнтн буде.

— **На засѣданнѣ выдѣлу епнлософскои академіи наукъ въ Краковѣ** рѣшнвъ выдѣлѣ передати зарядѣи академіи съ прнхлнльною оцѣнкою першій выпускъ Словаря проф. Евг. Желеховского и поручнтн зарядѣи, чтобы удѣляти на выданне того твору грошеву помѣчь, на кѣлько фонды академіи повользятъ.

— **На засѣданнѣ товариства природнчного, имену Корнннн,** отбутомъ дня 15 с. м., предѣдатель товариства проф. дръ Радншевскій завѣдомнвъ зѣбраныхъ членѣвъ о доноснмѣи откритію дря Иванъ Горбачевского „до добуванню дорогого сннтнчнчнои кншоу мѣвовѣго“. Дръ Радншевскій полоннвъ, що тое откритте естъ великою важности въ фнзнологіи.

— **Одесснй Вѣстннкъ** зъ 3 (15) с. м. посвѣтнвъ вступну статью нашнмъ статіямъ „Полнціа шовнннзму“ и годнтося съ нашнми выводами.

— **Въ Кншннѣи** дня 6 лт. падолнціа далѣе було въ театрѣ аматорскѣи представленне въ украин-

скомѣи языкѣ въ доходѣ бѣднхъ ученикѣвъ мужеской прогнмназіи. Отограна була комедія Квѣтки Основленка „Шельменко денщнкъ“. Якъ пишуть зъ Кншннѣи до „Одесского Вѣстннка“ представленне выпало дуже хорошо.

Въ справѣ моглы Тараса Шевченка. Редакціа „Зарѣ“ въ Кіевѣ прннмала збрнати ошкладки на реставрацію могилы Т. Шевченка. Жертвы буде прннматн до 15 (27) марта 1883 р. До збрнани ошкладѣвъ заохотнвъ редакцію „Зарѣ“ якнѣи украинскій патрнотъ, прнсылаючи на початокъ 10 рублѣвъ. Въ письмѣ до редакціи пише бнъ такъ: „П. Чалый въ своѣи недавно выданѣи кнзѣ („Жнзн и прозвененія Т. Г. Шевченка“) перечисляе тнхъ 8 точѣвъ, въ котрн унато проектн рѣжныхъ способѣвъ звѣлнчннн памяти великого поэта, на зѣбраню почитателѣвъ поэта въ Петербурѣи въ день его смерти дня 26 лютого 1861 р. Тн точки оуть: 1) Поховати тѣло поэта на берѣзѣ Днбнра. 2) Поставнті на могилѣ Шевченка памятникъ. 3) Заложнтн народну школу имену Шевченка. 4) Удержувати одного або кѣлькохъ стипендіотѣвъ зъ университетѣхъ: кнѣвскомъ, харѣвѣкомъ, въ одессѣи и въ академіи штукъ. 5) Выдати его творы. 6) Вызначнтн премію за наилучшу жнтьеннсе поэта въ украинскѣи языкѣи и за наилучшій розбѣръ его творѣвъ. 7) Помогатн его родннѣ. 8) Звнждуватн що року его могилу“. Зъ всѣхъ тнхъ точѣвъ переведено досн внѣшнй лишь 1 шу, бо поховано поэта надѣ Днбромъ, а почастн и б-ту, бо выдано его творы въ Петербурѣи и въ Празѣ. Прочн точки ошталн доси не сповннлн. На порядку дневномъ стоить теперѣ 2-га точка: поставнті поетѣи памятникъ и прнвестн до ладу его могилу.

— **Янъ Матейко протнвъ жидѣвъ.** Мы вже доноснли, що славнй мнляръ краковскій, Матейко, откываючи рокъ шкѣльный яко директоръ школы штукъ красныхъ, повнлавъ дуже непрнѣтно ученикѣвъ жидѣвъ. Въ дописяхъ зъ Кракова до варшавскнхъ газетъ довѣдуемося, якъ то було. Матейко въ своѣи промовѣ звертаючыся до жидѣвъ-студентѣвъ, котрыхъ естъ кѣлько въ школѣ штукъ красныхъ, поднѣвъ замѣтно голосъ и больше менше такъ ошказавъ: „А вамъ, ученикамъ Евреямъ (Hebrejczukom) кажу, що если вы учнтесь штуки мнлярской лишь для ошкулнціи, а не почуваетеся до обовнзѣвъ ошвохъ для отчнны и краю, то радше за бнрайтесь тамъ, где почутн такнхъ обовнзѣвъ не потрібнѣи“. Длячѣго Матейко такъ повнлавъ кѣлькохъ жидѣвъ студентѣвъ своен школы, на те нгѣде не знаходнмъ выслѣненя. Здаюць, що Матейко говорнвъ зъ власного досвѣду.

— **Антисемитскій промѣвъ** Въ Вѣднн на загалнѣи зѣбрѣ студентѣвъ полнтехннкі при выборѣ предѣдателя товариства двѣ партнн, одна либерально-нѣмецка а друга германско-антисемитска, такъ завязато выгнугали протнвъ себе, що комисаръ полнціи мусѣвъ зѣбрѣ розвнзатн.

— **Именованя.** Айталь Лукашевнчъ, кандидатъ нотаріальнй въ Городенцѣ, именованнй нотарѣмъ въ Солотвинѣ.

— **Въ Серевѣ** отъ 1-го грудня буде отворена семинарія духовна гр. воост. обряду. На першій рокъ мае бутн прнннхтнхъ 12 пштомѣвъ, укѣнчнвшихъ 15 лѣтъ и четверту нормальну класу!

— **Подѣа.** Достѣохъ „Общому рѣльннчо-кредитѣвому Завѣденнѣи“ во Львовѣ ошкладае за удѣленне въ 1881 р. 25 зр. а въ 1882 р. 50 зр. а. в. середчу подѣку — *Выдѣль руской Бурсѣи въ Берѣжаняхъ.*

На дѣвѣчѣ воспитаннцѣ чч. Васнлннѣи во Львовѣ прнславъ на нашн руки о. Дорожннскій зъ Волцнѣва 10 зр., а имено: 2 зр. отъ себе, 4 зр. отъ громады Волцнѣва а 4 зр. отъ громады Деменкн лѣснои.

— **Въ російскѣи журналѣ „Русская Старина“** повнлнся записки Муравѣва о повстаннѣ польскѣи въ 1863 р. Муравѣвъ въ своихъ запискахъ немѣи оправдуеъ зъ чнненыхъ ему загално Польками закнѣвъ о жестокѣи.

— **Готерндръ Кннкель,** славнй нѣмецкнй поетъ и повелнтель умерѣ въ Цнрнху. Покобннй въ 1848 р. бравъ участь въ революціи, за що засудженнй бувъ на дожнвотну внзнцію въ тврѣннѣи въ Шнандлѣ, зъ откн одннхъ студентѣвъ помѣчь ему утечи. Кннкель удавоа до Англнн. Въ кѣлька лѣтъ покнчнано его на катѣдру нѣмецкого языка и лнтературы въ университетѣ въ Лондонѣ. Въ 1866 р. дано ему катѣдру исторнн штукъ и археологнн въ полнтехннцѣи въ Цнрнху, где пробувавъ до смерти.

— **(Дрѣбнй вѣсто).** Въ четвергъ отбулоа въ Успенскѣи церкѣи въ Львовѣ вѣнчанне дра правъ Льва Павенцкогѣи, урядннка руского банку во Львовѣ, съ п-ою Евгенією Огоновского, дочкою проф. уннверс. дря Османя Огоновского. — П. Паславскій, проф. гимназ. въ Дрогобычѣи повнчався съ п-ою Ольгою Чайковскою, дочкою о. Юліана Чайковского зъ Городнщѣи коло Самбора.

— **Дня 9 (21) с. м.** отбудеся въ Болехѣи вѣнчанне дра Ем. Савнцкогѣи, проф. руской гимназнн во Львовѣ, съ п-ою Яворскою, снрѣтою по урядннцѣи. — Снми днями отбудеся въ Мѣстахъ великнхъ вѣнчанне дра Ем. Калнтовского, проф. руской гимназнн во Львовѣ, съ п. Софією Дѣднцкою, дочкою тамошного приходннка. — Намѣстннкъ гр. Потѣоцкнй выхлѣвъ до Варшавы на вѣнчанне своего сына Романа съ гр. Потѣоцкою, дочкою гр. Стан. Потѣоцкогѣи. О. Мих. Глѣбѣннцкнй зъ Берѣжанъ выхлѣвъ также до Варшавы на вѣнчанне своего будущего колнтора.

ГОСПОДАРСТВО И ТОРГОВЛЯ.

— **Русне товариство господарско-промислове въ Станиславѣи.** Зарядъ отбуеъ дальшій засѣданя въ дни 18 и 28 ноятя. Зарядъ згодовнвъ съ подѣкою на иредложѣи о. Л. В., о. И. Г. и п. А. Г., котрн

